

زنگ خطر کم‌آبی در استان اردبیل/ شهروندان چه نقشی در مدیریت مصرف آب دارند

کاهش بارشها از ابتدای سال آبی جاری زنگ خطر را برای مردم و مسئولان به صدا در آورده است و عبور از این وضعیت مستلزم همراهی شهروندان در مدیریت مصرف آب به ویژه در روزهای پایانی سال است.

به گزارش ایرنا، همه ساله در روزهای منتهی به سال نو و با خانه تکانی شهروندان میزان مصرف آب شرب به میزان قابل توجهی افزایش می‌یابد. هرچند سهم آب شرب در مقایسه با آب مصرفی در بخش کشاورزی عدد قابل توجهی نیست ولی موضوع مهم این است که هزینه تصفیه، نگهداری، انتقال آب شرب سالم و پایدار به شهروندان رقم قابل توجهی است و همین امر لزوم رعایت صرفه‌جویی در مصرف آب شرب از سوی شهروندان را ضروری می‌سازد.

مروری بر وضعیت بارشها در استان اردبیل؛ آمارهای هواشناسی چه می‌گوید؟

استان اردبیل از ابتدای سال آبی جاری سال خشک و کم بارشی را سپری کرده است. به طوری که از ابتدای مهرماه امسال تا ۱۳ اسفندماه میزان بارشها در استان ۹۹ میلی‌متر بوده است. این در حالی است که میزان بارشهای استان در مدت مشابه سال قبل ۱۳۵.۵ میلی‌متر و در دوره بلندمدت ۱۴۶.۳ میلی‌متر بوده است. این آمارها نشان دهنده کاهش بیش از ۳۶.۵ میلی‌متری بارشها در مقایسه با سال گذشته و ۴۷.۳ میلی‌متری کاهش بارشهای استان در مقایسه با دوره بلند مدت است.

البته میزان بارشها در شهرهای مختلف متفاوت بوده است؛ طی این مدت کمترین میزان بارشها در مشگین‌شهر با ۷۵.۲ میلی‌متر و بیشترین بارشها در سرعین ۱۶۶.۱ میلی‌متر بوده است.

میزان بارشها در اردبیل ۸۵.۷ میلی‌متر، اصلاندوز ۷۷.۳ میلی‌متر، انگوت ۷۸.۸ میلی‌متر، بيله‌سوار ۱۰۰ میلی‌متر، پارس‌آباد ۸۶.۹ میلی‌متر، خلخال ۱۵۷.۵ میلی‌متر، کوثر ۷۴.۳ میلی‌متر، گرمی ۹۶.۶ میلی‌متر، نمین ۱۰۳.۵ میلی‌متر و نیر ۱۰۶.۶ میلی‌متر بوده است، نگاهی به میزان بارشهای سال آبی گذشته و دوره بلند مدت نشان

دهنده کاهش محسوس بارندگی‌ها در سطح استان است.

افزایش حاشیه‌نشینی در اردبیل و بروز مشکلات ناشی از کم‌آبی

نکته قابل تامل اینکه میزان بارش‌های سال‌های اخیر هم در مقایسه با گذشته روند کاهشی داشته است. کاهش بارندگی‌ها در دهه‌های اخیر باعث تغییرات جمعیتی در مناطق مختلف استان شده است. کمبود آب به عنوان یکی از نهاده‌های مهم تولیدات بخش کشاورزی این بخش را با چالش‌های جدی مواجه کرده است، همین امر باعث شده فعالیت در بخش کشاورزی از نظر اقتصادی به صرفه نبوده و زمینه‌ساز مهاجرت روستاییان به شهرها شده است.

این وضعیت شرایط بغرنجی بر نظام مدیریتی کشور و استان تحمیل کرده است به طوری که در حال حاضر حدود نیمی از جمعیت استان در مرکز استان سکونت دارند که بخش زیادی از این جمعیت، روستاییانی هستند که به مرکز استان مهاجرت کرده و روند حاشیه‌نشینی در اردبیل را افزایش داده‌اند.

یکی از چالش‌های پیش روی مدیران بخش آب استان در سال‌های اخیر تامین آب شرب پایدار برای مرکز استان بوده است. در حال حاضر بخش اعظم آب شرب اردبیل از سد یامچی و بخشی هم از چاه‌های منطقه تامین می‌شود، بدیهی است که کیفیت آب واقع در مخزن سد قابل مقایسه با آب‌های زیرزمینی نیست و هر چقدر نسبت آب مصرفی از آب‌های جاری و مخزن سد کمتر شود، به ضرورت باید از آب‌های زیرزمینی استفاده کرد.

طی روزهای اخیر نشست ویناری وزیر نیرو با حضور معاونت‌های عمرانی استانداری‌های سراسر کشور به منظور بررسی وضعیت بارش‌ها با تاکید بر تامین آب شرب پایدار شهرها برگزار شد.

به دنبال این نشست فرهاد سبحانی سرپرست معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری اردبیل در جمع مدیران مرتبط استانی، هدررفت آب در بخش‌های مختلف را نگران کننده خواند و از شرکت آب و فاضلاب استان خواست انشعابات غیرمجاز در شهرهای دارای تنش آبی را حذف کند.

افزایش ۲۱ درصدی ذخایر آبی پشت سدهای استان اردبیل

وی با اشاره به کاهش بارش‌های استان و اقدامات انجام شده برای مدیریت منابع آبی اظهار کرد: امسال ۱۸۳ میلیون مترمکعب آب پشت

سدهای استان اردبیل ذخیره شده که به دلیل اجرای سیاست‌های مدیریتی در رهاسازی و مدیریت مصرف آب با توجه به کاهش بارشها، ذخایر آبی پشت سدهای استان نسبت به سال گذشته ۲۱ درصد افزایش یافته است.

سرپرست معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری اردبیل با اشاره به کاهش بارشها و خشکسالی‌های اخیر در استان و منطقه ادامه داد: برای برون‌رفت از وضعیت بحرانی منابع آب در بخش‌های مختلف باید کشت محصولات کم‌آبر و رعایت الگوی مصرف در اولویت اصلی دستگاه‌های اجرایی قرار بگیرد.

سبحانی با تاکید بر لزوم تدوین یک برنامه جامع برای حفاظت از منابع آب، تصریح کرد: دستگاه‌های اجرایی استان اردبیل باید به تکالیف تعیین شده در سند سازگاری با کم‌آبی عمل کنند تا بخشی از چالش‌های کمبود منابع آب جبران شود.

استفاده از آب شرب در ساخت و سازها باید به حداقل برسد

هفته گذشته مدیرکل اقتصاد و تعرفه مهندسی آب و فاضلاب کشور که به استان اردبیل سفر کرده بود، با اشاره به استفاده از آب شرب در ساخت و سازها گفت: استفاده از آب شرب در ساخت و سازها نه تنها از نظر اقتصادی به صرفه نیست، بلکه به دلیل محدودیت منابع آب، باید به حداقل برسد و شرکت‌های ساختمانی موظف هستند از منابع جایگزین استفاده کنند.

شهرام حیدریان سامانی همچنین گفت: مقابله با انشعابات غیرمجاز ضرورت دارد و این انشعابات نه تنها باعث هدررفت منابع آب می‌شود، بلکه بار مالی زیادی را به شرکت آب و فاضلاب تحمیل می‌کند.

وی ادامه داد: استفاده از آب شرب برای آبیاری فضای سبز و مصارف غیرضروری، هدررفت منابع ارزشمند آب را به دنبال دارد و باید با اجرای طرح‌های جامع آب مورد نیاز فضای سبز از منابع غیرشرب مانند آب‌های بازیافتی یا آب‌های سطحی تامین شود تا فشار بر منابع آب شرب کاهش یابد.

هرچند زنگ خطر تغییرات اقلیمی و کم‌آبی سال‌هاست که به صدا درآمده است و برنامه‌های مختلفی برای مدیریت این مساله از سوی نظام مدیریتی در دستور کار قرار دارد، با این حال موفقیت این اقدامات مستلزم همراهی و همکاری شهروندان در بخش‌های مختلف است.

بدیهی است درک شهروندان از محدودیت‌های منابع آبی و چشم‌اندازهای پیش‌رو می‌تواند اجرای برنامه‌های مدیریت منابع آب به ویژه در بخش مصرف را با موفقیت روبرو سازد ، در عین حال عدم همراهی شهروندان هر برنامه‌ای ولو کارشناسی را با ناکامی مواجه خواهد کرد.